

2011-12-20

Dnr 43-2011:3772

Kumla kommun
kommun@kumla.se

Rektorn vid Kumlaby 6-9
viktorja.holmgren@kumla.se

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Kumlaby skola 6–9
Kumla kommun

Tillsyn av Kumlaby skola 6-9

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kumla under hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Kumlaby skola 6–9 besöktes av Skolinspektionen den 22 och 23 november 2011.

Kumlaby skola 6–9 arbetar målinriktat med att skapa en miljö som är trygg och som stödjer elevers lärande. Skolan sammanställer kontinuerligt skolans kunskapsresultat samt analyserar regelbundet olika delar av utbildningen för att utveckla verksamheten. Skolans kunskapsresultat har som helhet förbättrats fram till 2011. Skolan behöver dock göra djupare analyser för att ta reda på orsaker till skillnaderna i kunskapsresultaten mellan ämnen och mellan pojkar och flickor. Detta för att skolan ska kunna vidta ytterligare åtgärder i syfte att ge alla elever förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Rektorn måste skaffa sig kunskaper om grundsärskolans inre arbete för att kunna ge lärarna pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet utvecklas mot de nationella målen.

De flesta eleverna trivs och är trygga på skolan. Det finns dock enstaka elever på skolan som inte trivs med sina lärare och drygt hälften av eleverna anser att de inte får vara med och planera skolarbetet. Skolan behöver därför fortsätta att arbeta med grundläggande värden och inflytande för att ytterligare säkra att alla elever har en trygg arbetsmiljö samt inflytande över sin utbildning.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Kumlaby skola 6–9 i Kumla kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kumla kommun att avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska skriftligen redovisas till Skolinspektionen i enlighet med vad som framgår av kommunbeslutet.

Undervisning och lärande

Utbildningen i grundsärskolan är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen eller övriga författningsbestämmelser.

Utbildningen i grundsärskolan är inte upplagd efter elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och beslut om utbildningens upplägg har inte fattats.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande så att utbildningen är systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningar.

I detta ingår att:

- undervisningen utgår från och omfattar läroplanens krav/kursplanernas krav (1 kap. 11 § skollagen samt läroplanen för grundsärskolan 2011 och kursplanerna för grundsärskolan/ Lpo 94 och Kursplaner för den obligatoriska sarskolan)
- lärarna svarar för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer (Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.3 / Lpo 94, avsnitt 2.3)
- rektorn beslutar om hur utbildningen ska läggas upp utifrån den enskilde elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (11 kap. 8 § skollagen)

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i grundsärskolan i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 8 § skollagen samt Läroplanen för grundsärskolan avsnitt 2.8 / Lpo 94 avsnitt 2.8)

Bedömning och betygssättning

Lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Rektorn ser inte till att, om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, betyg sätts i grundsärskolan i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleverna får inte efter avslutad grundsärskola ett intyg om den utbildning de gått igenom och intyget kompletteras inte, om en elev eller en elevs vårdnadshavare begär det, med ett allmänt studieomdöme.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättningen.

I detta ingår att:

- nationella ämnesprov används som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning (9 kap. 20 § skolförordningen).
- rektorn ser till att lärarna är väl förtrodda med regelverket som gäller för betygssättning (3 kap. 14 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.7/Lpo 94, avsnitt 2.7)
- betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav och föreskrifterna om betyg följs (3 kap.14 och 19 §§ skollagen)
- eleverna ska få ett intyg om den utbildning som de gått igenom som undertecknats av läraren (11 kap. 17 § skollagen)
- studieomdömet avser elevens möjlighet att bedriva studier (11 kap. 17 § skollagen)

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare för grundsärskolan och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen så att verksamheten i grundsärskolan som helhet inriktas mot de nationella målen.

I detta ingår att:

- rektorn har god kunskap om det inre arbetet i grundsärskolan och verkar särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen (2 kap. 9 § skollagen samt Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.8/ Lpo 94, avsnitt 2.8)

- rektorn ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen (Läroplanen för grundskolan 2011, avsnitt 2.8/ Lpo 94, avsnitt 2.8)

Ledningsstruktur och organisering av utbildning

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- det är tydligt i vilket fall, och till vem, rektorn överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter (2 kap. 10 §)

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

I Kumlaby skola 6–9 nådde 77 procent av eleverna målen i alla ämnen år 2011, vilket är en något högre andel än i kommunen som helhet och paritet med riket. Andelen har ökat sedan 2007 med sex procentenheter. Det genomsnittliga meritvärdet har under de senaste fem åren varierat från 176, år 2008 till 202 år 2010. Sett i ett femårsperspektiv är det en ökning på 26 poäng. Skillnaderna mellan könen är betydande då endast 61 procent av pojkarna nådde målen i alla ämnen jämfört med 95 procent av flickorna. Samma mönster visar det genomsnittliga meritvärdet. I vissa ämnen, till exempel i bild och biologi, når flickorna markant högre betygsresultat än pojkarna. De ämnen där lägst andel elever når målen är hem- och konsumentkunskap, kemi och slöjd.

Av skolans redovisning framgår vidare att alla elever i grundsärskolan uppnår de nationella kunskapsmålen i ämnena bild, idrott och slöjd. I övriga ämnen når mellan 88 och 96 procent av eleverna kunskapsmålen.

Skolans analys av elevenkäten för årskurs 8 visar att de allra flesta eleverna trivs och är trygga på skolan. Det finns dock enstaka elever på skolan som inte trivs med sina lärare och drygt hälften av eleverna anser att de inte får vara med och planera skolarbetet. Skolinspektionens skolenkät i årskurs 9 och intervjuerna bekräftar den bilden. Vidare framkommer att det är ett respektfullt klimat på skolan men att inte alla elever känner till skolans likabehandlingsplan

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen i grundsärskolan är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen eller övriga författningsbestämmelser.

Utbildningen i grundsärskolan är inte upplagd efter elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och beslut om utbildningens upplägg har inte fattats.

Motivering:

Lärarna som undervisar i ämnena idrott och hälsa och slöjd i grundsärskolan ingår i grundskolans arbetslag och har där arbetat med implementeringen av Lgr 11. De har dock inte diskuterat läroplanen för grundsärskolan 2011 tillsammans med lärarna som undervisar i grundsärskolan. Detta har medfört att de inte i tillräcklig omfattning har förverkligat intentionerna i läroplanen för grundsärskolan.

Lärarna planerar undervisningen där eleverna får arbeta med olika uppgifter utifrån ett individuellt anpassat schema. En stor del av skoldagen och undervisningen består av individuella uppgifter. Eleverna ges därmed inte möjlighet att pröva olika arbetssätt och att arbeta grupp i tillräcklig omfattning.

Rektorn har uppmanat lärarna att utreda om någon elev ska få undervisning enligt grundskolans kursplan. Skolan har dock inte kontinuerligt följt upp elevernas utveckling och lärande med syfte att bedöma om och i vilka ämnen eleven ska följa grundskolans kursplaner.

Författning:

1 kap. 11 § skollagen samt Läroplanen för grundsärskolan 2011/Lpo 94 och kursplanerna grundskolan och den obligatoriska grundsärskolan

Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.3/Lpo 94, avsnitt 2.3

11 kap. 8 § skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att utredning och åtgärdsprogram följer författningarnas krav.

Motivering:

Av intervjuerna framgår att det finns elever som inte får det särskilda stödet som de är i behov av.

Enligt grundskolans rutiner ska en lärare när det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapsmål som minst ska uppnås göra en anmälan till rektor. Rektor ser därefter till att elevens behov kartläggs/utreds. Kartläggningen/utredningen av elevens behov genomförs huvudsakligen av undervisande lärare utan samråd med elevhälsan och rektor. Läraren fattar beslut om åtgärdsprogram och informerar därefter rektor. Rutinen medför att en elev kan ha flera åtgärdsprogram i flera ämnen innan elevhälsan ger lärarna stöd i det utredande arbetet. Sammantaget innebär skolans rutin att den enskilde läraren utreder, fattar beslut om åtgärdsprogram samt ger det särskilda stödet till eleven utan samråd eller stöd av varken elevhälsan eller rektor.

Vid tillsynen i grundsärskolan framkom att skolan inte har gjort några utredningar och bedömningar om elever i grundsärskolan är i behov av särskilt stöd och följande inte utarbetat åtgärdsprogram. Skolan har därmed inte säkerställt inom någon av skolformerna att eleven får det särskilda stöd eleven är i behov av.

I granskningen av de åtgärdsprogram från grundskolan som Skolinspektionen tagit del av beskrivs inte alltid elevens behov och lång- och kortsiktiga mål utifrån målen i läro-

planen och kursplanernas krav. Detta innebär att det inte går att följa upp och utvärdera vilka resultat de insatta åtgärderna har lett till för elevens kunskapsutveckling.

Brister i grundskolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd samt rektors beslutsfattande gällande åtgärdsprogram kommer att följas upp i Skolinspektionens tillsyn av ett enskilt ärende (dnr 2011:4986).

Författning:

3 kap. 8 § skollagen, Läroplan för grundsärskolan avsnitt 2.8 samt Lpo 94 avsnitt 2.8
3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Rektorn ser inte till att, om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, betyg sätts i grundsärskolan i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleverna får inte efter avslutad grundsärskola ett intyg om den utbildning de gått igenom och intyget kompletteras inte, om en elev eller en elevs vårdnadshavare begär det, med ett allmänt studieomdöme.

Motivering:

Resultaten i de nationella ämnesproven används inte alltid som stöd för en likvärdig bedömning och betygssättning. Lärarna i matematik samarbetar vid rättningen av de nationella proven och de diskuterar även betygssättning i förhållande till resultaten på de nationella proven. Motsvarande diskussioner har inte förts i ämnena svenska och engelska, inte heller förekommer samarbete vid rättning av de nationella ämnesproven.

I betygskatalogen för Kumlabyskola har lärare ändrat betyg för flera elever i olika ämnen och klasser utan att rektor har beslutat och fört in rättelsen eller ändringarna har daterats. Enligt Skolverkets författningskommentarer är beslut om vilket betyg eleven får fattat då betyg har signerats av berörd lärare och skrivits in i betygskatalogen.

Bedömning av rättelserna i betygskatalogen görs enligt 1985 års skollag men kommer att följas upp enligt 2010 års skollag.

Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär betyg sätter lärarna slutbetyg för elever i grundsärskolan, men eleverna ges inte terminsbetyg. Efter avslutad grundsärskola får eleverna inte något intyg om den utbildning de gått igenom, om eleven fått ett slutbetyg. Vidare informeras inte elev eller vårdnadshavare om att de kan begära ett allmänt studieomdöme som beskriver elevens möjlighet att bedriva studier. Detta medför att elever inte ges studieomdömen.

Författning:

9 kap. 20 § skolförordningen

Betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav och föreskrifterna om betyg följs (3 kap. 14 och 19 § skollagen (2010:800), 6 kap. 5 § skolförordningen (2011:185)15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) samt 7 kap. 11 och 19 §§ grundskoleförordningen (1994:1194), 7 och 10 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2009:27))

11 kap. 17 och 19 §§ skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare för grundsärskolan och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Motivering:

Av intervjuer med både rektorn och lärarna framkommer att rektorn inte har tillräcklig kunskap om grundsärskolans inre arbete för att ge lärarna den pedagogiska ledningen som verksamheten behöver för att utvecklas. En organisationsförändring har medfört att rektor inte i tillräcklig omfattning har kunnat ge lärarna ledning i arbetet med att tolka läroplanen för grundsärskolan och omsätta de nationella målen till utbildning och undervisning.

Författning:

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4, 5 §§ skollagen samt Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.8//Lpo 94, avsnitt 2.8,

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildning

Bedömning:

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Motivering:

Rektorn fattar inte beslut om åtgärdsprogram och har inte delegerat rätten att fatta beslut om åtgärdsprogram till lärarna.

Författning:

2 kap. 10 § skollagen

Bakgrund

Kummlaby skola ligger i den östra delen av Kumla kommun. Skolan har verksamhet från förskola till årskurs 9. Kumlaby skola leds av två rektorer varav en har ansvar för skolenheten f-5 och fritidshem och en rektor har ansvar för skolenheten 6–9. Den obligatoriska särskolans elever är fördelade på respektive skolenhet efter årskurstillhörighet. Läsåret 2011–2012 har Kumlaby skola 6–9, 283 elever i grundskola, 27 elever i grundsärskolan varav 9 elever i inriktning träningskola.

Kummlaby skola 6–9 består av fem arbetslag, fyra årskursbaserade arbetslag samt ett arbetslag för grundsärskolans årskurser 6-9.

Kommunens fritidshem inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i särskilt beslut.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Lena Stadler och Yvonne Hoffmann deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Christina Lindh
Utredare

Bilagor:

Bilaga Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).